

Jak planować leczenie i rehabilitację dziecka z dysfunkcją wzroku? Granice kompetencji specjalistów ochrony wzroku .

Specjaliści ochrony wzroku:

- Okulista

Okulista to „przede wszystkim specjalista w zakresie diagnostyki i leczenia chorób oczu, również w zakresie doboru okularów korekcyjnych i aplikacji soczewek kontaktowych”.

To zwykle specjalista pierwszego kontaktu gdy niepokoi nas wygląd oczu bądź widzenie naszego dziecka. Okulista diagnozuje i planuje leczenie. Może także dobrać okulary czy soczewki.

Dziedziną okulistyki strictly związana z leczeniem zezu jest strabologia. Zatem gdy niepokój budzi ustawienie oczu dziecka warto wybierać okulistę-strabologa.

- Optometrysta

Optometrysta „praktykuje w zakresie badania refrakcji i zaopatrzenia w pomoce wzrokowe, a także w zakresie diagnozowania i właściwego postępowania w przypadku chorób oczu oraz rehabilitacji układu wzrokowego”.

Optometrysta specjalizuje się w dobieraniu korekcji optycznej – okularów czy soczewek kontaktowych. Z optometrią związana jest optometryczna terapia widzenia. Jest to terapia całej drogi jaką pokonuje informacja wzrokowa od oka do mózgu. Niewłaściwe ustawienie oczu czy zaburzenia podstawowych funkcji wzrokowych często wynika z zaburzeń przewodzenia bodźca wzrokowego.

Obok optometrysty możemy postawić **kontaktologa** specjalizującego się w doborze soczewek kontaktowych.

- Ortoptysta

Ortoptysta „zajmuje się diagnozą i rehabilitacją wybranych funkcji wzrokowych, zwłaszcza zaburzeń widzenia oboczno i zaburzeń ruchomości gałek ocznych. Wspomaga pracę okulisty w procedurach diagnostycznych dotyczących chorób oka i systemu wzrokowego”.

Orto znaczy prosty, a ortoptysta funkcjonuje w rodzicielskiej świadomości jako specjalista od prostych oczu. Zatem głównie niedowidzenie, zez i co z nimi związane zaburzenia widzenia oboczno rehabilituje ortoptysta.

- Optyk

Optyk „zajmuje się wykonywaniem okularów dla indywidualnych potrzeb klientów oraz konserwacją i naprawianiem uszkodzonych. Okulary wykonuje na podstawie recepty wystawionej przez lekarza okulistę, lub na podstawie samodzielnie przeprowadzonych badań. Coraz częściej bowiem optycy kończą studia podyplomowe i kursy zawodowe dające im uprawnienia do wykonywania czynności optometrysty”.

Optyk zatem „robi” okulary i może mieć uprawnienia by dobierać moce szkieł okularowych.

- Tyflopedagog

Tyflopedagog „to specjalista „od” edukacji i rehabilitacji niewidomych i słabowidzących, dorosłych i dzieci – tych, którzy problemy wzrokowe mają od urodzenia lub bardzo wczesnego dzieciństwa. To pedagog osób, których możliwości wzrokowe pogarszają się stopniowo (lub też gwałtownie np. w wyniku urazów czy przebytych chorób) lub zanikają całkowicie.”

Tyflopädagogika nie jest dziedziną medyczną, a działem pedagogiki specjalnej zajmujący się wychowaniem, edukacją, terapią i rehabilitacją osób niewidomych i słabowidzących w placówkach oświatowych (w tym integracyjnych) oraz poradniach specjalistycznych.

Tyflopädagog może poszerzać swoją wiedzę i kwalifikacje do prowadzenia zajęć z orientacji przestrzennej, terapii widzenia osób słabowidzących, czy dobierania pomocy optycznych (np. lupy, powiększalniki).

Znamy definicje, znamy zakres kompetencji, a jednak pojawiają się kolejne pytania: Kto zatem rehabilituje wzrok, a kto prowadzi terapię widzenia? Optometrysta, ortoptysta czy tyflopädagog? Kto prowadzi diagnozę? Kto dobierze okulary? Okulista, optometrysta czy optyk?

Zakres kompetencji jak napisałam jest płynny między innymi dlatego, że nie zostały uregulowane zasady zdobywania kwalifikacji, prawa wykonywania zawodu, kształcenia podyplomowego, zasady wykonywania zawodu, staży podyplomowych zawodów medycznych takich jak optometrysta, ortoptysta czy optyk.

Istotnym także jest fakt, że każdy z tych specjalistów diagnozując, rehabilitując, pracując z pacjentem korzysta z zupełnie innych metod, technik, założeń. Rolą rodzica jest to wszystko połączyć i znaleźć techniki diagnozy i rehabilitacji najbardziej odpowiednie dla swojego dziecka.

Oto kilka prostych zależności

- Okulista leczy oczy.
- Optometrysta dobiera korekcję optyczną i prowadzi behawioralną terapię widzenia przy każdym zaburzeniu funkcji wzrokowych.
- Ortoptysta prowadzi ćwiczenia ortooptyczne specjalizując się w leczeniu stanów zęzowych i niedowidzenia. Diagnozuje zaburzenia widzenia obuocznego.
- Optyk wykonuje okulary.
- Tyflopädagog jest pedagogiem słabowidzących i niewidomych.

Specjalista ochrony wzroku bez względu na to z jakiej dziedziny, działu nauki medycznej czy niemedycznej powinien być kompetentny, przystępny i empatyczny.

Oprac. Jolanta Rafał-Łuniewska WSPE